

Utdanningsdirektoratet

Avdeling for vurdering

Bjørn W. Bjelke

Vandreboka 22.04.08

Vurdering i f.t. kompetansemålene

- Elever og lærlinger har rett til vurdering
 - Elever og lærlinger skal delta i vurdering av eget arbeide
 - Vurdering er relatert til kompetansemålene
 - Skoleeier/fylkeskommune og lærebedrift må oppfylle retten
 - Dokumentere at vurdering er gitt
-
- Uten karakter
 - Med karakter
-
- Underveisvurdering
 - Sluttvurdering

Underveisvurdering

- Løpende underveis
 - Fremme læring
 - Utvikle kompetansen til eleven
 - Gi grunnlag for tilpassa opplæring
- Med og uten karakter
- Karakter underveis i skole knyttet til termin, prøver og annet arbeid skal følges med – gjelder ikke opplæring i bedrift
 - Begrunnelse
 - Rettledning
- Samtale med eleven hvert $\frac{1}{2}$ år som del av vurderingen

Sluttvurdering

- Informere om nivået ved slutten av opplæringen
 - Standpunktkarakter i fag
 - Prøver og annet arbeid
 - "Årsprøver" ?
 - Orden og atferd
 - "Sluttoppgaver"
 - Eksamen
 - Kompetanseprøve
 - **Fag-/svenneprøve**
- Enkeltvedtak - Klagebehandling - begrunnelse (ikke skriftlig eksamen)

Skisse til modeller for framtidig fag- /svenneprøve presentert i SRY 06.09.06

- Standpunkt og uttrekk – AVPF
 - Mappemodellen – AVPF
- Tellende vurdering underveis av interne + ekstern
-
- Dokumentasjonsmodellen
- Kombinasjon
-
- **Dagens med tilpassninger**
- Tellende vurdering til slutt av eksterne

Fag-/svenneprøver i Kunnskapsløftet

- Lite nytt
- Deler av gml bestemmelser som videreføres er innarbeidet i forskrifter
- Læreplan og generell forskrift beskriver ordningen

Tid og sted for fagprøven

Lærlinger og elever § 4 - 46

- Ved slutten av opplæringstiden og innen to måneder
- Prøven holdes i bedriften hvor hoveddel av opplæringen er gitt
- Tilpasses virksomheten når prøven avholdes i lærebedriften
- Fylkeskommunen kan i særskilte tilfeller etter råd fra prøvenemnd fastsette annet prøvested

Praksiskandidater § 4 – 50, 4.ledd

- Kan komme med forslag til hvor og hvordan prøven skal avlegges

Oppmeldingssted og godkjenningssinstans

- **Lærlinger** § 4 - 48
 - Lærebedrift melder kandidaten til fylkeskommunen der lærekontrakten er registrert
- **Elever** § 4 - 48
 - Skolen melder kandidaten til fylkeskommunen der skolen ligger
- **Praksiskandidater** § 4 – 50 1.ledd
 - Kandidaten melder seg til fylkeskommunen der den bor

Prøvenemnda

§ 4 - 51

- Oppnevnes og administreres av FK
- Forslag fra partene og andre
- Minst to med formell kompetanse i faget
- Oppdatert arbeidslivserfaring så lang det er mulig
- Ta hensyn til at prøvenemnda har vurderingskompetanse
- Eksterne i forhold til skole/lærebedrift

Fag-/svenneprøvens innhold 1/3 § 4 - 52

- Prøve kandidatens faglege kompetanse i forhold til kompetansemål i læreplanen for opplæring i bedrift
- Omfang i tid er definert i læreplanen
- Kandidaten skal ha reelle muligheter til å utføre et kvalitetsmessig godt arbeid
- Lærebedrift/skole/praksiskandidat kan foreslå arbeidsoppgave + § 4 – 50 4.ledd

Fag-/svenneprøvens innhold 2/3 § 4 - 52

- Prøvenemnda utformer prøven
- Hjelpemidler benyttet i læretiden er tillatt
- Oppgaven skal klart definere innholdet i det en forventer av kandidatens arbeide og hvordan de ulike delene skal leveres
- Grunnlag for vurdering skal utarbeides, og hovedpunktene skal gjøres kjent for kandidaten
- Prøvenemnda kan i en oppsummerende samtale til slutt stille spørsmål til faglig avklaring

Fag-/svenneprøvens innhold 3/3 § 4 - 52

Innanfor ramma av kompetansemåla i læreplanen skal oppgåva prøve kandidaten i:

- Planlegging av arbeidet og grunngjeving for valde løysingar
- Gjennomføring av eit fagleg arbeid
- Vurdering av eige prøvearbeid
- Dokumentasjon av eige prøvearbeid.

(Kompetansekrav og prøveform – Ikke bare metodeføring i opplæringen - Ivaretar AVPF og Vandrebokas fokus)

Læreplanen – kompetansemål

Eksempler fra tømrerfaget

Mål for opplæringa er at lærlingen skal kunne

- planleggje, utføre, dokumentere og vurdere eige arbeid
-
- byggje og montere ulike typar etasjeskilje og leggje ulike typar tregolv og trebaserte golv
- byggje og montere ulike typar komplette veggkonstruksjonar
- byggje og montere ulike typar komplette takkonstruksjonar
-
- utføre arbeid i samsvar med kvalitetsstyringssystem i byggjenæringa

Læreplanen – eksempel fra tømrerfaget

- Kompetansemål - utvalgte
 - Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne
 - planleggje, utføre, dokumentere og vurdere eige arbeid (med å) byggje... etasjeskilje ... veggkonstruksjonar... og ...takkonstruksjonar
 - ... i samsvar med kvalitetsstyringssystem i byggjenæringa
- Vurdering - Omfang
 - Alle skal opp til sveineprøva, som normalt skal gjennomførast innanfor ei tidsramme på fem virkedagar.

Gjennomføring av fag- /svenneprøven § 4 - 53

- Fylkeskommunen er ansvarleg for at det blir ført tilsyn under heile prøva. Prøvenemnda kan ikkje delegere ansvaret for å vurdere kandidaten til tilsynspersonar.
- Prøvenemnda skal
 - vere på prøvestaden ved prøvestart og prøveslutt
 - levere oppgåva til kandidaten ved prøvestart skal prøvenemnda
 - utføre nødvendig inspeksjon og vurdering av kandidaten sitt arbeid under prøveperioden og ved prøveslutt.
 - føre protokoll der dei ulike sidene ved prøvegjennomføringa blir dokumenterte. Prøveprotokollen skal vere så utfyllande at han kan gi eit godt bilde av sjølve prøvegjennomføringa i ei eventuell klagebehandling

Vurdering av fag-/svenneprøven

- Grunnlag for vurdering skal utarbeides, og hovedpunktene skal gjøre kjent for kandidaten § 4 – 52, 7.ledd
- Prøvenemnda skal vurdere kandidaten sin kompetanse slik han er dokumentert gjennom fag- eller sveineprøva og fastsetje karakter. § 4 - 54
- Karakteren skal gi uttrykk for i kva grad kandidaten har nådd måla i læreplanen for faget som kandidaten er prøvd i. § 4 - 54
- Ved vurderinga skal det brukast ein tredelt skala som har dette innhaldet relatert til kompetansemåla i læreplanane for faget: § 4 - 54
 - Bestått mykje godt: Mykje tilfredsstillande måloppnåing i faget
 - Bestått: Tilfredsstillande og middels måloppnåing i faget
 - Ikkje bestått: Mykje svak eller inga måloppnåing i faget
- Fylkeskommunen fastset ved oppnemninga kven av medlemmene av prøvenemnda som skal avgjere karakteren, dersom det er usemje når stemmetalet er likt. § 4 - 54

Ikke bestått – oppbevaring § 4 - 56

- Er ...prøva ikkje bestått, skal prøvenemnda...syte for oppbevaring av prøvearbeidet... med tanke på framlegging i ei..klagebehandling

Klage § 5 - 14

- FK skal innhente uttale frå dei som har gjeve den opphavslege bedømminga..., før saka vert sendt til klageinstansen
- Faglig – Klagenemnd OL § 12-6
 - Ikke bestått – Bestått
 - Avvise klagen
 - Vise til ny prøve
- Ikke faglige – Fylketinget
 - Avvise
 - Vise til ny prøve

Vurderingsfaglige utfordringer

- Forutsigelig og rettferdig vurdering
- Sammenheng i vurderingssystemet
 - Kompetansemål
 - Oppgavene som den lærende arbeider med
 - Vurderingskriteriene – Kjenntegn på måloppnåelse
 - Karaktererbeskrivelse

Vurderingskriterier - Kjennetegn

Kvalitativt faglig nivå

Noe hevder...

- Reproduksjon, anvendelse, vurdering representerer nivåforskjeller...

Andre sier...

- Det kreves stor analytisk evne for å anvende kunnskaper og ferdigheter til en god reproduksjon...

En tredje gruppe sier...

- Kompleksitet og hastighet avgjør det kvalitative nivået...

Læreplanene og taksonomi

- Læreplanene for fag er ikke skrevet med hensyn til ett taksonomisk system – Blooms f.eks.
- Ingen kategorisering av kompetansemålene (kunnskaper, ferdigheter og holdninger)

Kompetansemål

NOU 2003:16 I første rekke.

- Begrepet kompetanse sier noe om evnen til å bruke kunnskaper og ferdigheter effektivt og kreativt i menneskelige situasjoner

St.meld. nr. 30(2003-2004) Kultur for læring

- Sammenligner departementets forståelse av kompetanse med OECDs beskrivelse av kompetanse
 - Kompetanse er evnen til å mestre en kompleks utfordring eller utføre en kompleks aktivitet eller oppgave

Ett målnivå i læreplanene – kompetansemålene

Hvilket omfang av faget skal kandidaten vurderes i f.t.

- Kjennetegn på i hvilken grad eleven når kompetansemålene
 - samlet i faget – Standpunktkarakter i faget i skole
 - enkeltvis
 - tverrfaglige
 - **gruppevis**
 - prøver
 - annet arbeid
 - terminmelding
 - Lokal/sentral eksamen
 - **fag-/svenneprøven**

Konkrete utfordringer med Kjennetegn på grad av måloppnåelse

- Hva kjennetegner en besvarelse på disse nivåene i den enkelte fag-/svenneprøven ?
- Hva er grunnlaget for å fastsette karakterer ?
 - Bestått mykje godt:
 - Mykje tilfredsstillande måloppnåing i faget
 - Bestått:
 - Tilfredsstillande og middels måloppnåing i faget
 - Ikkje bestått:
 - Mykje svak eller inga måloppnåing i faget

Fag-/svenneprøvens innhold 3/3 § 4 - 52

Innanfor ramma av kompetansemåla i læreplanen skal oppgåva prøve kandidaten i:

- Planlegging av arbeidet og grunngjeving for valde løysingar
- Gjennomføring av eit fagleg arbeid
- Vurdering av eige prøvearbeid
- Dokumentasjon av eige prøvearbeid.

(Kompetansekrav og prøveform – Ikke bare metodeføring i opplæringen - Ivaretar AVPF og Vandrebokas fokus)